

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО НАТО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано зовнішньоекономічні відносини України з Організацією Північноатлантичного договору. Визначено переваги та недоліки вступу для України. Визначено громадську думку щодо вступу в НАТО.

Ключові слова: НАТО, переваги, недоліки, інтеграція.

Abstract

Ukraine's foreign economic relations with the North Atlantic Treaty Organization are analyzed. Advantages and disadvantages of entry for Ukraine are identified. Public opinion on joining NATO has been defined. Keywords: NATO, advantages, disadvantages, integration.

Keywords: North Atlantic Treaty Organization, advantages, disadvantages, integration.

Вступ

Відносини між НАТО і Україною постійно розвиваються з самого моменту отримання Україною незалежності в 1991 році. Зважаючи на стратегічну позицію України як моста між Східною і Західною Європою, відносини між НАТО і Україною мають провідне значення для розбудови миру і стабільності в євроатлантичному регіоні. НАТО і Україна беруть активну участь у міжнародних операціях з підтримання миру та розв'язанні спільних проблем безпеки. З часом визначились певні тенденції діалогу і практичної співпраці з широкого кола інших питань [1]

Результати дослідження

Після проголошення незалежності 24 серпня 1991 р. Україна стала повноцінним суб'єктом міжнародних відносин. Цей факт зумовив ряд наукових та практичних розробок у сфері міжнародних відносин. Адже, для здійснення ефективної зовнішньої політики держави необхідні і стабільний зовнішньополітичний курс, і нормативно-правова база даних відносин, і наукове обґрунтування, дослідницькі роботи і практичні розробки з даних питань. Саме тому значна кількість українських та зарубіжних науковців значну увагу приділяють геополітичному положенню України, історико-політичному аналізу її зовнішньої політики, розробці нових альтернативних стратегій її відносин з іншими державами. Власне і політичні діячі не стоять осторонь даної проблеми, тому що для керівництва держави дане питання є вкрай актуальним [2].

Інтеграція України в НАТО має свої переваги і недоліки. Для нашої держави важливого значення набувають як процес її послідовного наближення до НАТО, так і стратегічний результат цього процесу - повноправне членство в НАТО [3].

До позитивних наслідків вступу України в ЄС можна віднести такі:

- 1) одержання для України міцних гарантій її національної безпеки, незалежності, суверенітету і територіальної цілісності;
- 2) відхід із сфери геополітичного домінування Росії і досягнення з нею рівноправних міждержавних відносин;
- 3) створення вагомих передумов інтеграції в Європу, у західні політичні й економічні структури;
- 4) зміцнення міжнародної безпеки і стабільності в регіоні Центрально-Східної Європи;
- 5) зміцнення внутрішніх основ національної безпеки України. Використання досвіду і підтримки країн членів НАТО у підвищенні ефективності оборонного сектору України;
- 6) створення вагомих передумов для ліквідації російської військової присутності на території України;
- 7) покращення міжнародного іміджу України;
- 8) посилення консолідації української нації;
- 9) зміцнення інститутів громадянського суспільства;
- 10) посилення прозорості влади;

- 11) реального забезпечення прав і свобод громадян, верховенства права;
- 12) зменшення впливу російського бізнесу на вітчизняну економіку і внутрішню політику в Україні;
- 13) стимулювання економічних реформ;
- 14) партнерство з НАТО зможе покращити просування української зброї на світовий ринок.

До негативних наслідків вступу України в ЄС можна назвати такі:

1) деяке обмеження самостійності в прийнятті ключових рішень в галузі зовнішньої та оборонної політики. Виходячи з відпрацьованих технологій, Україна в жодному напрямку зовнішньої та внутрішньої політики неспроможна буде робити самостійні кроки. НАТО завжди диктуватиме Україні свої умови в силу значних відмінностей у геополітичних інтересах. В іншому разі її чекатиме сумний досвід Югославії;

2) розширення альянсу значно погіршить діяльність НАТО з огляду на широку географію об'єднання, що різко погіршує умови його керованості при тому, що будь-які прийняті рішення можуть бути легко заблокованими. Таким чином, взагалі постає питання подальшого його існування;

3) навіть у США викликає занепокоєння фінансовий бік розширення об'єднання. Північноатлантичний блок нав'язує іншим країнам стратегію й тактику, озброєння за натовськими стандартами та організацію військових структур. На це необхідні величезні кошти, які є неспіввимірними тим "вигодам", які обіцяються;

4) слід взяти до уваги факт існування довготривалої напруженості у відносинах США з Францією та Італією з приводу командування Південною (Середземноморською) зоною НАТО. Україна ж має вихід до Чорного і Азовського морів. Можна тільки уявити, що буде відбуватися під час розгляду повноважень впливу на ці території;

5) факт розширення НАТО може надати значної переваги США на американізацію Центральної та Східної Європи, що викликає занепокоєння найбільших європейських країн, зокрема Російської Федерації;

6) посилення розбіжностей геополітичних інтересів України і Росії та збільшення вірогідності на цьому тлі конфліктогенних проблем в російсько-українських відносинах. Як військово-стратегічна одиниця Україна для блоку виступає у першу чергу, як стратегічний плацдарм для розгортання своїх позицій на Схід. Незважаючи на сьогоднішню досить стриману позицію Росії щодо розширення НАТО на Схід, цей процес має свої межі. Тому вступ України до альянсу може спричинити напружені відносини із своїм східним сусідом;

7) скорочення (часткова втрата) підприємствами українського ОПК (оборонно-промислового комплексу) російських оборонних замовлень;

8) збільшення соціальної напруги серед військовослужбовців, зумовленої значним скороченням чисельності збройних сил;

9) за даними Міжнародного інституту стратегічних досліджень, лише 2% від особового складу військовослужбовців європейських армій спроможні здійснювати такі функції та завдання, як у Косові або у Боснії. Тут основне навантаження несли США. Тобто українські військовослужбовці в НАТО будуть на "папері", а не на практиці;

10) коли Україна увійде в систему інфраструктурних зв'язків НАТО, що вже обіймає величезні території, то буде зламаний не лише державний апарат, а й внутрішня сутність українського народу, його духовність;

11) подальше просування НАТО на Схід покращує стратегічні взаємини між альянсом та Польщею. Україні ж тут відводиться роль буферного утворення;

12) аналіз понятійного апарату, ідеологем, якими користується альянс у проведенні своєї військово-політичної експансії, свідчить, що завданням НАТО не виступає за збереження будь-якої національної держави. Наголос робиться на віртуальних цінностях, пов'язаних з правами людини, загальнолюдськими цінностями і т. ін., а державі відводиться другорядна роль;

13) якщо ж військова доктрина спонукає НАТО до певного роду дій на політичному полі України, то вони будуть застосовані. Основний сенс діяльності об'єднання знаходить своє вираження у розширенні життєвого простору, для чого реальна його активність проявляється лише у проведенні різноманітних навчань на території України;

14) зрозуміло, що навіть членство України в НАТО не забезпечує їй безпеки. Конфлікт Греції та Туреччини цьому підтвердження;

15) пріоритетні орієнтації України на інтеграцію в НАТО повинні супроводжуватися широкою програмою заходів щодо всебічного входження в європейський соціокультурний простір, відкритістю країни не тільки для економічних інвестицій, але і для інвестицій культурних та інформаційних [2].

Дані соціопитування свідчать, що основними перевагами від членства в Євросоюзі українці вважають кращу гарантію миру і безпеки, цивілізаційний вибір, забезпечення національних інтересів, недопущення на власну територію тероризму.

«Якби сьогодні проводився референдум щодо вступу України в НАТО, то 45% опитаних проголосували б за вступ, третина – проти, кожен десятий – не брав би участь у голосуванні, стільки ж не визначилися зі ставленням», - йдеться у результатах оцінювання [4].

Висновки

Отже, з вищенаведеного, Україна при входженні в НАТО буде мати як позитивні так і значну кількість негативних наслідків, а тому, на нашу думку, наша держава ще не готова для цього кроку. Щоб визначитися про входження в будь-яке об'єднання чи коаліцію Україні слід зробити наступне: розробити і здійснити самостійну зовнішньополітичну стратегію, що базувалася б на чітко окреслених національних інтересах, а також узгоджувалася б з контекстом сучасної геополітичної та гео економічної розстановки сил у світі; значно прискорити проведення реформ і утвердження демократичних засад розвитку й тим самим “доведення європейськості” нашого поступу; більш повно, раціонально і потужно використання всього наявного вітчизняного потенціалу й утвердження належних, а головне незалежних позицій у економічному розподілі виробничих сил; визначення конкретного кола принципово важливих для України партнерів, співпраця з якими відіграла б роль каталізатора економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Відносини НАТО - України. [Електронний ресурс].— Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Відносини_Україна_—_НАТО
2. Позитивні та негативні наслідки вступу України в НАТО [Електронний ресурс].— Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Politologia/46516.doc.htm
3. Корнієнко В. О. Євросоюз: українська мета на тлі європейських проблем. Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. Електрон. текст. дані. 2019. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/6809> (дата звернення: 23.03.2020).
4. УНІАН, опитування [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://www.unian.ua/politics/10203708-45-ukrajinciv-pidtrimuyut-vstup-ukrajini-do-nato-opituvannya.html>
5. Україна і НАТО в запитаннях і відповідях. [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://sed-rada.gov.ua/ukrayina-nato/ukrayina-nato-v-zapitannya-i-vidpovidyah>
6. Корнієнко В. О. Лобювання як засіб реалізації політичних інтересів [Текст] / В. О. Корнієнко, С. П. Годний // Innovative solutions in modern science. - Dubai : ТК Meganom, 2017. - № 1(10). - С. 19-25.
7. Ващенко К. О. Політологія для вчителя [Текст] : навчальний посібник / К. О. Ващенко, В. О. Корнієнко. - Київ : Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2011. - 406.

Яцків Яна Олександрівна – студентка групи 2КН-176, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: yatskiv3854ukr.net.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук.

Yatskiv Yana Oleksandrivna – student of the group 2KN-17b, faculty of information technologies and computer engineering, Vinnytsia Technical University, Vinnytsia, e-mail: yatskiv3854ukr.net.

Scientific supervisor: **Valeriy Aleksandrovich Kornienko** – candidate of historical sciences, doctor of political sciences, professor, head of the department of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences.